

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. julija 1899.

Štev. 19.

Vabilo

na

II. poučno zborovanje,

katero priredi

za koroške slovenske posojilnice

„Zveza slovenskih posojilnic v Celju“

v pondeljek dné 31. julija 1899, ob 1/2 3. uri popoldne

v Celovcu

v mali dvorani hôtela „Sandwirt“.

Dnevni red:

- 1.) Pozdrav predsednika.
- 2.) O poslovanju koroških posojilnic.
- 3.) Vprašanja posojilnic glede davčnih razmer, kolokovanja itd.
- 4.) Posvetovanje zaradi vzajemnega postopanja koroških posojilnic v socialnem oziru.
- 5.) Razni nasveti.

K obilni udeležbi vabi vse koroške slovenske posojilnice, njih načelstva in rodoljube, ki se za razvoj slovenskega posojilništva na Koroškem zanimajo

Zveza slovenskih posojilnic v Celju.

Poraz velikovških „tajčnaceljnov“.

(Dopis „Mir-u“.)

Naši nemško-nacionalci in rudečkarji so se dozda splošno prav dobro razumeli kot pravi telesni bratje in sinovi onemoglega starčka liberalca, izjemši pri volitvi za peto kurijo, pri kateri ste obe stranki svoje lastne kandidate postavili. Nemški nacionalci so rudečkarje takorekoč celo božali, nemško-nacionalni gostirji so jim svoje gostilne po znanem geslu „raji z rudečkarji, nego s klerikalci“ za shode na razpolaganje postavili, da, pri občinskih volitvah pri tretjem razredu ste obe stranki celo skupne kandidate postavili. Tako pa so mlajšemu bratcu rožički zrastle, in, česar se nemški nacionalci gotovo niso nadejali, ob dani priložnosti je dal tudi starejšemu bratu nacionalcu občutiti svojo moč. Taka priložnost se je podala v nedeljo dné 18. junija, ko je celovško nemško-nacionalno društvo v tukajšnji gostilni pri „Stern-

wirtu“ napravilo svoje zborovanje. Političnega gibanja je v našem mestu dosti, ali priznati se mora, da se rudečkarji še bolj marljivo gibljejo kakor nacionalci, zakaj vsak trenutek imajo kako veselico, keglanje ali kak shod, na katerem govori navadno tuj govornik ali govornica iz Dunaja ali od drugod. V saboto dné 17. jun. zvečer so imeli rudečkarji zopet svoje zborovanje v gostilni pri „Kronwirtu“, kjer je „sodružica“ Karola Glas iz Dunaja v obilnem številu zbranim sodrugom razkladala rudeče evangelje o političnih pravicah, katere naj se podelijo tudi ženskemu spolu.

Navdušeni po tem shodu so rudečkarji drugi dan prihrumeli k „Sternwirtu“, kjer so nemški nacionalci zborovali in sta državna poslanca Dobernik in Eisele kot govornika nastopila. Kako se nacionalci bahajo v svojih glasilih, da stoji ljudstvo za njimi, ali zborovanje pri „Kronwirtu“ je nemško-nacionalne kolovodje sijajno na laž postavilo. Začetek tega shoda je bil prav klavern, zakaj le 30 zborovalcev je bilo ob začetku navzočih in polovica od teh so bili rudečkarji. Polagoma se je sicer nabralo do sto zborovalcev, ali bilo je med njimi le kakih 30 mestjanov, ostali so bili trgovski pomočniki, čevljarji in drugi. Poslanec Dobernik pozdravi navzoče v imenu nemškega ljudskega društva in naprosi g. župana Pinteriča, naj prevzame predsedstvo. Kot prvi govornik nastopi posl. Eisele, deželne sodnije svetovalec in zastopnik našega mesta v državnem zboru.

Najprej, ker vidi v začetku prostorno dvorano skoraj prazno, milo toži, da je shod tako slabo obiskan. Morda se je poslanec pri tej priliki tudi spominjal, da se nebrižnost velikovških volilcev prav strinja z osamljenostjo, v kateri se zdaj govornik in njegova stranka nahaja, ko se je njemu tako neljubi vladi vkljub vsej obstrukciji vendar posrečilo nagodbo z Ogrri dognati, tako da zdaj grof Thun lahko do 1. 1903. vlada brez državnega zbora in je tedaj bilo vse ropotanje zaman. Govorec o svojem „delovanju“ v državnem zboru, pravi govornik, more malo poročati, ker je bilo treba za nemško stvar obstrukcijo delati (!). Nekaj se je pa vendar doseglo, ker je obstrukcija zabranila obdačenje žganja in piva, obdačenje sladkorja pa žal ni bilo mogoče zabraniti. Dalje govori o ogerski nagodbi in trdi, da, ako bo grof Thun to nagodbo uveljavil po § 14., potem

krši ustavo, zakaj ovi paragraf sme se le rabiti o slučaju, ko državni zbor ni zbran. To seveda pa poslanec ni povedal, da je le obstrukcija zakrivila, da državni zbor ne more delovati. Potem omenja znani nemški program, ki se je o binkošnih objavil, in nadrobno o raznih točkah govori z ozirom na Koroško, katerih kratka vsebina je: „Nemcem vse, Slovincem pa nič“. Zaganja se sosebno v trgovinskega ministra, barona Dipaulija, češ, on je poprej obljubil, da bo z Nemci držal, zdaj pa se je oklenil Slovanov. Konečno pravi še, da je treba tistih 80 klerikalnih grofov, ki vladajo Avstrijo, na strani poriniti, kar upa s tem doseči, ako se obstrukcija nadaljuje. — Res, pravi čudaki so ti nemški kljubovalci; šestnajst milijonov avstrijskih Slovanov naj bi bilo pokorno le osem milijonov broječemu nemškemu „Herrenvolku“ in katoliški Nemci naj bi pri zatiranju Slovanov sodelovali! To razumi, kdor more. S takimi oholimi možmi nobena avstrijska vlada ne more vladati.

Zdaj se oglasi izmed rudečkarjev, ki so ves čas poslanca motili z vmeskljici, „sodrug“ čevljar Grabičnik za besedo. Najpoprej se huduje nad našo slovensko stranko, češ, da mi pri zaprtih durih zborujemo. To je pa grda laž, zakaj naši shodi so navadno javni shodi in rudečkarjem, ki so prišli naše shode v velikovski okolici motiti, smo na dveh celo besedo dali, le na zadnjem shodu v Št. Stefanu pa nismo več pustili govoriti, ker smo se že prej prepričali, da jim ni za delo, ampak le za zabavljanje. Vsa rudečkarška jeza na našo stranko izvira pa od tod, ker vidijo, da pri naših kmetih nič ne opravijo. Potem se zažene v poslanca Eisele-ta, očitajoč mu, da ni glasoval za povišanje plač državnih uradnih slug, on tedaj ni zastopnik ljudstva, ampak njegov sovražnik in ga imenuje parasita (ušivca). Ljudstvo, pravi dalje, ne mara za jezikovne prepire, ampak ono zahteva kruha. Mi socialni demokrati, pravi h koncu, smo mednarodni, in izjavlja seveda, da so le rudečkarški državni poslanci pravi ljudski zastopniki, oni so grofa Badenija vrgli (?!), oni se vojskujejo vedno za prosto šolo itd.

Nastop rudečkarjev je nemško-nacionalce zelo neljubo dirnul. Poslanec Eisele zanikuje v svojem zagovoru, da bi on v državnem zboru samo delal jezikovno politiko, ljudski blagor pa zanemarjal. Kar zadene povišanje plače uradnim slugam,

PODLISTEK.

Klobase.

(Spisal Bogdan.)

I.

„Liza, sneg otresi očetu s suknje, saj vidiš, da je vsa bela. No, bo že. Zdaj pa le notri, oče, vem, da vas zebe. Sem pa tudi zakurila, da se boste takoj ogreli.“

„Pasja nogica, ves premrazen sem. Boljše bi bilo, da bi bil šel peš s kolodvora; na vozu še bolj zebe. Kje so pa mati?“

„Klobase kuhajo za večerjo. Le počakajte, stečem gledat, jeli bodo kmalu skuhati.“

Kolenčeva Milica pohiti v kuhinjo, stari Kolenc pa sede v naslonjač pri peči ter si drgne zmrzli roki. „Per punktum! te klobase so pa trde,“ huduje se sam seboj.

„Smo že tukaj: mama in klobase in jaz,“ zakliče veselo Milica. Za njo pa stopa počasi, oprezno mati Kolenc, nesoč na krožniku dve dolgi meseni klobasi. „Ali si se že pogrel, Jože? Kar pojdi in jej! Danes na vse zgodaj je zaklal Miha praset, Milica in Liza pa ste pridno rezali meso, — moram reči, pridni ste bili.“

„Le sem postavi, mati; pasja nogica, ta voznja tako pretrese želodec, da nič notri ne ostane.“ Kolenc primakne stol k mizi, vzame v roke vilice in nož ter začne rezati. Kmalu izgine polovica ene klobase; sodil bi, da možu tekne jed.

„Kaj ne, da so sočne“, se oglasi Kolenka, ko je nekaj časa zaman čakala, da jo pohvali mož kot dobro kuharico.

„So že dobre, niso slabe, pa pri Meti sem jedel še mnogo boljše. Ta jih zna napraviti! Milica, ti pojdeš k njej za nekaj mesecev; dejala je, da moraš priti.“

„Jože, zdaj na zimo vendar ne bo hodila, tudi doma ima dovolj posla,“ oglasi se Kolenka užaljeno.

„Per punktum! ravno zdaj bo šla, ko bodo pri teti zopet klali, da se bo navadila okusne klobase delati.“

„Ali si čuden!“ ugovarja Kolenka, „poprej nisi rekel nikoli besedice zoper mojo kuho“ — — „Dokler nisem poskusil klobas pri Meti. Pasja nogica, premalo mesa ste djale vanje. Sol šegeče grlo in poper žge kakor hudičevo olje.“

„Oče, ali naj pripravim posteljo takoj, ali še ne,“ oglasi se Milica, kateri so tudi hudo dele besede očetove. Bala se je, da ne bi se oče in mati sporekla.

„Spat pojdem, spat, — le takoj napravi!“ Mati Kolenka je bila vzela med tem šivanje v roke in umolknila je, ko je uvidela, da je Kolenc slabe volje. „Niti pozdrava od Mete mi ni izročil“, si je mislila sama pri sebi in ni mogla strpeti, da ne bi prašala: „Ali ni Meta nič rekla, da me pozdravlja?“

„I kajpak da je! Kdo naj pa misli na take vsakdanje malenkosti!“ Oče Kolenc je bil malobeseden sitnež, sicer pa poštenjak dobrega, blagega srca. Danes pa ga je bilo še vreme tako prevzelo, da je bil zastoj ves trud, spraviti ga v dobro voljo.

Kolenc je bil pospravil večerjo, Milica se je bila vrnila v sobo, odkoder je bila odšla pripraviti očetu ležišče.

„Ali si postavila luč na omarico?“

„Sem, oče, in hlapca sem postavila pred postelj, da si boste lahko sezuli čevlje, če so kaj mokri. Pomagam vam pa tudi jaz lahko.“

„Nič ni treba — kaj bodo mokri, saj sem se vso pot vozil.“ Kolenc se vzdigne, voščijo si lahko noč, oče odide v spalnico, mati in hčerka pa še ostaneta v sobi.

„Če bodo oče tako slabe volje, ne bodo privolili,“ reče Milica z glasom, silečim na jok. „In zdaj še silijo, naj grem k teti!“

„Jutri, ko se prespe, bo že bolje. Da bi Stanko le dobil mesto šolskega voditelja na Okrogih! Dvorazrednica je, ne li? No, za to mesto se menda ne bodo poganjali starejši učitelji.“

„Oh, da se le ne bi! Stanko mi je rekel, da ga je občina predlagala na prvem mestu, ne vé se pa, če ne bo skušal prepričati imenovanja okrajni glavar, kateremu Stanko nič kaj ne ugaja, ker je po njegovi sodbi preveč naroden.“

„E, kaj mu je treba, potegovati se za slovensčino! Boš že videla, to mu bo tudi sedaj škodovalo, kakor vselej.“

„Ali je tak greh, če pošilja svoje dopise rajši „Šolskemu Prijatelju“, nego tistemu nemškemu listu, ki se pri vsaki priliki norčuje iz Slovencev in grdi njih jezik in vsa njihova prizadevanja?“

„Kaj ti ta Stanko natvezi! Ko sem bila jaz v tvojih letih, ni bilo nič tega prepira in vsaj me ženske nismo ničesar vedele o teh stvareh, ali se vsaj brigale nismo zanje.“

je on dvakrat za ta predlog glasoval, ali vlada je kriva, da ni stopil že v veljavo.

Kot tretji govornik nastopi poslanec Dobernik. Vidno pod vtisom Grabičnikovega govora stoječ, skušal je svoj govor omiliti in se delavcem prijaznega delati, ali on tudi ni našel milosti pri rudečkarjih. Nadrobno govori o obrtnem in združbenem gibanju, pa vedno povdarja zraven nemško-nacionalno stališče. Zahteva ustanovitev združbene banke, da bi ž njeno pomočjo mogli nemški obrtniki skupno na debelo kupovati potrebnega blaga in tvarine. Tudi on se zaganja v barona Dipaulija ter mu očita, da je sicer obljubil za obrtnike kaj storiti, ali obljube ni spolnil. Seveda kakor posl. Eisele, tako tudi Dobernik ni pristavil, da je le obstrukcija zadržala potrebne postave v korist obrtnikom in delavcem. Dalje povdarja potrebo strokovnjaške izobrazbe obrtnikov, govori za upeljavo poučnih tečajev za učence in mojstre. Ako se kdo, dejal je poslanec, do mene obrne kot nemški mož, (!) rad mu vselej pomagam s svojim nasvetom. On in njegov tovariš dr. Lemiš, ki je zastopnik 5. kurije, sta vedno pripravljena za delavce se potegovati (??). Tako se je dr. Lemiš obrnil do vlade, naj bi ona pri planinski družbi radi delavcev v Prevaljah v tem smislu posredovala, da bi jih ne na enkrat, ampak le polagoma odslovila, ali vlada ničesar ni storila.

Socijalni demokrat Grabičnik se zopet oglasi in ugovarja Doberniku, češ, poslanec Dobernik je danes za nemške delavce sicer lepo govoril, ali to so samo besede, tudi nikakor ne gre samo enostransko skrbeti, samo za delavce ene narodnosti, ampak tudi za delavce drugih narodov, zakaj češki in slovenski delavci so tudi ljudje in jim grede enake pravice; kar pa posl. dr. Lemiša zadene, izjavljam, da on za prevaljske delavce ničesar ni storil, tudi on je parazit (ušivec), on ne zastopa delavce, ampak njihove izsesalce.

Poslanec Dobernik skuša nato še enkrat zborovalce pridobiti za nemško strugo, in povdarja velike vspehe, katere si je vzajemna nemška obstrukcija v državnem zboru pridobila. Vsled vednega ugovaranja od strani rudečkarjev postala je razburjenost med zborovalci vedno večja, poslancu Eisele in Doberniku sta bila kar poparjena. H koncu se vzdigne še predsednik župan Pinterič, ves razburjen izraza, da ima nemško (?) mesto Velikovec toliko nasprotnikov, ker so se zdaj „klerikalci“ pridružili tudi socijalni demokratje. Ojstro prijema rudečkarje in imenuje jih lenuhe, hvale pa mojstre, ki se celi teden gulijo, da morejo svojim rudečkarjskim pomočnikom v soboto tedensko plačilo izplačati in zagotavlja konečno, da bo ves svoj vpliv kot mestni župan v to porabil, da zatré socijalno-demokratično gibanje. (!) Radovedni smo, kako neki misli g. župan svoj namen doseči. Morda s silo, s tem tedaj, da svojo gmotno pomoč brezobzirno izkorišča. Ali skušnja uči, da vsaka sila rodi zopet protisilo. Železni Bismark s svojim nasilnim postopanjem proti socijalnim demokratom nič ni opravil, ampak pri vsaki volitvi je čedalje več rudečkarjskih poslancev prišlo v nemški državni zbor. Ali hoče Pinterič doseči več, kakor Bismark?! Nasprotno pa v katoliških krajih na Nemškem socijalna demokracija ni imela nič vspeha. Kot edino zdatno sredstvo rudečo kugo omejiti se

priporoča tukaj v Velikovecu ustanovitev katoliškega društva rokodelskih pomočnikov in tako zopet krščanskega duha spraviti med obrtnike in delavce. Ali ker vemo, da naši nemški nacionalci za naš nasvet ne bodo marali, tedaj bodo gotovo doživeli sramoto, da bodo pri prihodnji volitvi za peto kurijo proti rudečkarjem propadli.

Tako se je o polnoči končalo ovo pomenljivo zborovanje, na katerem so nemški nacionalci doživeli ne ravno majhen poraz in to od tiste stranke, katero so oni sami doslej božali in jo izredili. Gotovo bo pa imel ta shod to dobro posledico, da bodo nemški nacionalci in njihovi poslanci, ki so dozdam, češ, da stoji ljudstvo za njimi, na Dunaju in doma tako oholo in brezobzirno postopali, bolj ponižni postali, ker se je jim na tem shodu tako glasno na uho povedalo, da delavci ne marajo za nje.

Dostavek uredništva. O predstojećem shodu so poročale kajpak tudi „Freie Stimmen“, ali po — svoje! Kako se je shod vršil prav nečastno za „tajčnaceljne“, videli so bralci zgoraj. Pravijo nasprotni listi, da so govorniki socijalno-demokrate „krepko“ zavrnili. No, no; to pa že ni res! Ali si domišlja Pinterič to?! On s svojim „receptom“ k večjemu vzbudi javni — smeh. — „Fr. St.“ pravijo tudi, da so bili na shodu „trije Slovenci“ in da je to dokaz, da nacionalci ne zborujejo pri zaprtih vratih. Tudi ta je čisto prazna in gospodje naj se le nikar ne ponašajo s tistimi 15 purgarji in 15 socijaldemokratki, ki so bili ob začetku shoda navzoči! Tudi to zopet kaže, da se bo kmalu moralo reči: laže, kakor — „Freie Stimmen“!

Naša prihodnost.

S tem naslovom je prinesel ljubljanski „Glasnik“ članek, ki je napisan najprej slovenskim delavcem, ki je pa pomenljiv in poučen za slovenske delavske stanove sploh, tedaj tudi za kmete. Podamo ga tu le nekoliko skrajšanega.

Zakon narode je, da iz malega raste veliko. Ta prirodni zakon velja tudi krščansko-socijalnemu združevanju delavskih stanov. Iz malega zrna pognalo je vitko drevesce krščansko-socijalne organizacije med Slovenci, katero bode zrastle v krepko drevo, v katerega senci bodo naši okrepila vsi do sedaj poniževani, teptani in zaničevani stanovi dela. Danes že nam podaja krščansko-socijalna organizacija vspešnega leka proti vjedam žuljavih rok. Kako brenčé s kropom našega združnega gibanja poparjeni liberalno-kapitalistično navdahnjeni čmrli, ker jim je ta krop zamoril najlepše cvetke — medene cvetke — izkoriščanja žuljavih rok. Kako brenčé in gibljejo svoja strupena žela proti našim delavskim društvom, ker jim je jasno, da od tukaj preti njihovim nenasitnim žepom in železnim denarnim shrambam najgotovješa nevarnost. Oni dobro vedó, da možatosti ne manjka krščanskim socijalcem. Zato pa le s strahom in namišljenim izgovorom o naši nepomembnosti sanjajo.

Vsak pošten človek mora priznati, da se je nad našim ljudstvom vsestransko veliko grešilo. Te grehe popraviti je naloga krščanskih socijalcev.

Pred vsem je potreba našem ljudstvu temeljitega pouka in naobrazbe. Ljudstvo se mora

učiti samostojno misliti, spoznavati lastno svojo moč in dobiti v se ono samozavest, ki bo močna dovolj prekreniti sedaj obstoječi liberalno-gospodarski nered. Naše zadrage so jasne in žive priče, koliko je mogoče v našem ljudstvu doseči v naobrazbi. Škoda le, da je v tem oziru premalo delavcev. Posebno ljudski učitelji bi lahko storili marsikaj, kar bi národu in njim samim mnogo koristilo. Toda ti gospodje raje lové liberalne muhe in so raje sluge liberalnih slug, kot sluge blaginje svojega národa. (Zlasti na Koroškem!)

Ljudem je treba podajati dobrega berila in jim s tem buditi veselje in smisel do vzajemnosti in resnega mišljenja.

Slovenci imamo družbo sv. Mohorja, ki nam podaja vsako leto na tisoče in tisoče knjig, priložnosti torej dovolj do izomike. Za jeden goldinar poda družba vsakemu članu na leto šest knjig razne vsebine. Treba je, da se te družbe oklenemo Slovenci v še vsaj dvakrat večjem številu kot do sedaj. Potreba bode pa tudi družbi skrbeti za znanstvene in poljudne socijalne spise. Nasprotniki krščansko-socijalnega gibanja vporabljajo vsa sredstva proti nam. Treba torej ljudstvu poštenega berila, da se varuje volkov v ovčji obleki. Skrbeti se mora tudi za razširjanje našega časopisja.

Vsa naša društva naj bodo zbirališča omike in prosvete našega ljudstva. Koliko zla je v koreninjenega v nas samo vsled nevednosti. Ko bi ljudje vedeli, kako škodljivo je za nje žganjepitje, gotovo bi skušali otresti se tega zla. Po omiki morajo priti k nam drugačne razmere. Po omiki mora postati delavec to, kar bi moral biti po pomenu dela za družbo že davnej, namreč: vpoštevati, spoštovan in za delo tudi pošteno odškodovan. Po omiki mora delavcem zasijati boljša prihodnost. Doseči to, moramo pa skrbeti vsi, da se varujemo madežev, ki nam jemljejo našo čast in vgléd. Bodo poštene krščanski možje, skrbimo, da se krščanska misel tudi po mestih med delavstvom vedno bolj širi.

Skrbimo odločno tudi za to, da se po naši organizaciji, kolikor mogoče že sedaj zboljša naš gmotni položaj. Bodrino tovariše k vstrajnosti in možatosti, bodrino se med seboj k vzajemnosti, katera nas pelje brez dvojbe do zmage. Znamenje naše v ljutem boju za boljše čase pa nam bodi križ, ono sramotilno znamenje starih časov, po katerem je prišlo odrešenje človeškemu rodu, bodi nam častno znamenje upanja v našo boljšo prihodnost. V tem znamenju je zmaga, v tem znamenju naša prihodnost! V tem znamenju možje dela, naprej!

Učitelji in profesorji v službi nemških nacionalcev.

Mnogokrat že smo morali opozarjati na to, da za nemško-nacionalno stvar rogoviliško skoro največ od dežele in države plačani ljudje: učitelji, c. kr. profesorji, c. kr. uradniki! Izgléd za-to je zlasti znani vodja Knapič, a on ni sam in v zadnjem času so se godile stvari v tem oziru, katere je treba pribiti!

V Vetrinju so imeli shod „schulvereinske“ podružnice. Kdo vodi in vzdržuje to podružnico?

„Mati, že večkrat sem vam pravila, kako plemenito je delo za národ in da je dandanes neobhodno potrebno, da se mu noben Slovenec ne odtegne. Tudi dekleta in žene morajo storiti, kolikor jim je mogoče.“

„Seveda! Pri prihodnjem zborovanju »podružnice družbe sv. Cirila in Metoda« bo zapisano na sporedu: I. točka: »Govor o našem položaju. Govori gospica Milica Kolenc.« Pa radi mene delaj, kar hočeš, le glej, da očeta ne ujeziš in vsega sama ne prepereš! Lezive tudi medve v postelj, da naju oče jutri ne prehité in ne začné iznova sitnariti.“

II.

„Pasja nogica, danes pa nisem slišal petelinovega petja,“ je mrmral drugo jutro oče Kolenc. Seveda, utrujen je bil; kako pa ne! Iz Retij do Praproč se presneto dolgo sedí, predno se ustavi vlak. In Kolenc ni bil vaju dolge vožnje po železnici. Kot bogat posestnik in župan v Javorniku, lepi vasi na slovenskem Koroškem, je imel dva iskra konjiča, s katerima se je vozil k maši, na semenj, ali kedar je šel k birmi za botra. Saj mu še na misel ni prišlo, da bi se vozaril kam daleč iz Praproč. Toda na pogreb svojega dolgoletnega ljubljene prijatelja Selaka je pa vendar moral in hotel iti. Selak je bil poprej občinski tajnik v Prapročah, oziroma v Javorniku. Praproče so bile oddaljene od Javornika dobrih petnajst minut. V Prapročah je bilo župnišče in prostorna farna cerkev. V Prapročah je bila tudi železniška postaja. In vendar so imeli tamošnji prebivalci toliko spoštovanja do Kolenca in toliko zaupanja vanj, da so si izvolili župana v Javorniku.

Večkrat sta posetila g. župnik in občinski tajnik na večer Kolenčevo hišo. Kaj radi so seli naši trije veljaki okrog zaokrožene mize in vrgli kvarte. Tu se je večkrat zgodilo, da je Kolenc izgubil. Pa nikar ne mislite, da je bilo Kolencu toliko za tiste krajcarje, e kaj še! Najbolj ga je jezilo, da se mu je Milica prav razposajeno zasmijala, kedar je štel, pa ni mogel dosti naštetiti.

„Le k materi se spravi, da ne bodo sami pomivali posode“, je velel hčerki in porinil soigralcema denar. Pa malo mu je pomagalo, da je odstranil porednega „kibica“. Čez kratko sta prišla dva. Ko je mati Kolenka s hčerkinjo pomočjo uredila vse potrebno v kuhinji in spalnicah, seli ste obe k igralcem. Kolenka je bila seveda bolj resna, kakor mlado, zdravo, živo dekle, vendar se tudi ona ni mogla vzdržati smeha, kedar se je Kolenc razvneto hudoval nad svojim soigralcem in mu očital, da je spridil igro. Veliko prijetnih večerov so preživeli Kolenčevi v družbi g. župnika in tajnika. Vsem je bilo torej hudo, ko se je preselil Selak v Retje, ker mu je skrb za družino velevala, da ne odkloni boljše službe, ki se mu je ponujala. Ko sta bila Kolenc in Selak ločena, ostala sta si vdana prijatelja; celo pisala sta si včasi. „Milica, vzemi pero, pa piši, veš, Jaka obhaja jutri svoj god.“ Tako je velel Kolenc vsako leto hčerki in ta je vzela čipkast papir, na katerem je bila prilepljena lepa cvetka, ter pisala je počasi in pazljivo. In Jaka je moral pod zemljo, prehitro je moral v grob. Kako žalostno so peli zvonovi in štiri sirotice so stopale ob plakajoči materi za krsto. Kolencu se je redkokdaj zrosilo oko, a tačas je držal robec vedno v roki in si brisal oči.

„Per punktum, počitnice si bom napravil,“ je dejal Kolenc pri odhodu od doma. „Meta me je že tolikrat prosila, naj jo vendar enkrat obiščem; zdaj pa jo bom in ostal bom pri njej vsaj 14 dnij. Pasja nogica, tudi jaz naj imam enkrat mir!“ Županstvo je napravljalo Kolencu dovolj posla in sitnosti, tako, da se je večkrat jezil: „Per punktum, to pa vem, da čez tri leta naj volijo kogar hočejo, jaz jim ne bom več hlapčeval“. Vendar se mu je na drugo stran tako dobro zdelo, če ga je nagovoril gospod okrajni glavar: „Gospod župan“, ali če je stal pri slavoloku in pričakoval milostljivega knezoškofa, da ga pozdravi v imenu občine.

Kolenc si je pa tudi sam nakopal dela s tem, da je hotel vse videti in vedeti, kar bi bili mati županja lahko brez njega izvršili. Zatrjeval je, da ženske gotovo skazé, če se same lotijo kakšne stvari. Zato tudi ni ostal 14 dnij pri sestri Meti, ki je bila v Retjah omožena s trdnim posestnikom Janezom Lokarjem, temveč se mu je čez dober teden že tako mudilo domov, da ga tudi klobase niso mogle več zadržati. Ej, klobase, ki jih je jedel pri sestri, so mu tako k srcu prirasle, da jih ni mogel zabiti. Seveda glavni vzrok, da mu domače niso tako ugajale, je bil ta, da je živel pri sestri lepo v miru, posedal, jedel in pil ali hodil po hiši in po širnem posestvu svojega svaka. Tako življenje ugaja vsakomur tako, da se težko zopet privadi napornemu delu. In dasi je sam hotel domov, vendar mu ni bilo nič kaj prav, da je minul mirni, prijetni čas počitnic, in v kupéju ga je nadlegovala misel: Bog vé koliko nerešenih stvari, dopisov od glavarstva, sodnije, bolnišnice in od drugod te čaka. Zato je prišel domov čmeren in nekako nezadovoljen sam s seboj.

Samo učitelji! V odboru so kar štiri učitelji, namreč: Rainer, Stotter, Krulec in Staudacher. V prejšnjem odboru je bil nadučitelj Trupe. Vprašamo: Kaj bi se zgodilo, ako bi bil kak slovenski učitelj na Koroškem v odboru Ciril-Metodove podružnice. Kako bi zavijtel deželni šolski svet svoj bič nad njim in gorje mu! Pri uradnih konferencah pa pozivljajo učitelji, naj krepko podpirajo „Schulverein“. Ali je to dovoljeno?!

V zadnjem času deluje na celovski gimnaziji suplent g. dr. J. Angerer, ki v bratski družbi s „šriflajterjem“ lista „Freie Stimmen“, z imenom Lackner, dela nemško politiko in nastopa prav izvalno na raznih nemških slavnostih. Kakor smo že zadnjič omenili, je govoril na Križni gori pri „Sonnenwendfeier“, a študentje so mu svetili! Proslavljal je staronemško poganstvo, pridigal boj Slovanom in sicer vse to — mladini, ki bi se sploh takih slovenskosti ne smela udeleževati. Pozno v noč je trajalo tam veselje, mladina s profesorji se ga udeležuje, — ali je to prava vzgoja?

Isti dr. Angerer in Lackner sta ustanovila tudi društvo „Südwacht“ (!!), ki naj združuje nemško mladino. Dne 1. t. m. so društvo otvorili, kdo je ud, ne vémo, a bržkone tudi dijaki, katere vodi — profesor! Ta je zopet navduševal mladino za nemštvo. Da so težnje društva naravnost protiavstrijske, je pokazalo vse. Pozdravi od Wolfa in Schönererja so se posebno navdušeno sprejeli, „hajlalo“ se je nad vse, „Bismarcklied“ in „Wacht am Rhein“ so vzbujale posebno navdušenje! S pestjo hočejo udariti po nas, kakor kaže konec slavnostne pesmi:

Wir stehen nicht auf verlorren Posten,
Im Süden halten wir die Wacht;
Un wer die deutsche Faust will kosten.
Der komm' und fühle uns're Macht."

In to „deutsche Faust“ vihti drugim na čelu — c. kr. profesor! Na čelu društva, ki je očitno in naravnost protiavstrijsko, stoji — c. kr. profesor! Kaj pravijo h temu poklicani krogi? Ali morejo in smejo to trpeti, ali smejo mirno gledati, kako se namenoma zapeljuje mladina? Ravno srednješolska mladina — to čutimo v Celovcu — podivja vedno bolj! Se li smemo temu čuditi, ko vidi, kako postopajo, kako jo k temu napeljujejo njeni učenci — profesorji sami?

To Vam je torej zopet podoba naših razmer! Kdaj hoče biti boljše?

Za Velikovec zopet — nemšk c. kr. okrajni glavar!

Že pred več časom so poročale „Freie Stimmen“, da bo za Velikovec imenovan okrajnim glavarjem gosp. pl. Mayrhofer-Grünbühel v Celovcu, t. j. mož, ki ne zna ne besede slovenski! Sedanji okrajni glavar g. Kreuter pride v Celovec, a na njegovo mesto je že imenovan omenjeni gospod.

G. Mayrhofer velja za vestnega uradnika. A za Velikovec nikakor ni sposoben, ker ne zna slovenski. Kakor se je z imenovanjem Kreuterja bilo v obličje slovenskemu prebivalstvu tega okraja, ravno tako se bje tudi z imenovanjem Mayrhoferja, in mi moramo zato temu imenovanju kar

III.

Praproško mladino sta poučevala dva učitelja. Nadučitelj je bil oženjen in je skrbel za svojo družino, po dnevu hodil po vrtu od drevesa do drevesa, cepil, čistil drevje, na večer pa posedal med svojci. Kedar mu je vzela zima še to zabavo, ljubil je še bolj gorko sobico, ženo in otročiče. Gostilnam ni koristil mnogo, niti škodoval, politika, narodnostni in gospodarski prepiri ga niso Bog vé kako vznemirjali. Izpolnjeval je po najboljši vesti in vednosti svoje stanovske dolžnosti, sicer pa živel za se.

Ves drugačen je bil mladi, živahni, neoženjeni podučitelj Stanko Potokar. Pred tremi ali štirimi leti je zapustil pripravnico v Celovcu. Bil je eden izmed tistih redkosejanih mladeničev, ki samostojno mislijo in se ne dadó pitati s publicami in neresnicami. Kričanje velike množice ga ni premotilo, s prenapetimi tovariši je občeval kolikor je moral, več pa ne; političnih vprašanj ni sodil le po nekaterih nemških listih, temveč se je potrudil, da dobi v roke tudi slovenske časnike. Primerjal je, kar so pisali ti in oni, spoznaval s paznim očesom razmere na pripravnici in spoznal, da so tožbe in zahteve Slovencev opravičene. Vnel se je za materni jezik, za narod, iz katerega se je rodil in stopil je v javnost z namenom, da hoče po svoji moči delovati za zboljšanje položaja koroških Slovencev. Na prvi službi je videl, kako muči današnja šola slovenske otroke, kako je osamljen s svojimi čuti in nazori, in večkrat mu je bilo prav britko pri sreč. „Pusti domovino, pa pojdi na Kranjsko ali Štajersko! Kaj bi se ubijal, kaj bi sanjaril o boljši bodočnosti, katere nikdar ne bo!“ Take in enake misli so mu šumele po glavi in mu hotele vzeti

najodločneje ugovarjati, ker se nam s tem kradejo najpriprostejše naše pravice! Ljudstvo, ki s svojimi težko prisluženimi novci plačuje uradnike, ima vendar pravico zahtevati, da ga ti uradniki tudi razumejo, da se more ž njimi v toliko važnih zadevah pogovoriti! Naša „dobrohotna“ vlada pa se na vse to ne ozira, marveč nam dosledno pošilja uradnike, ne vešče jezika ljudstva, uradnike, ki težnjam in potrebam ljudstva naravnost nasprotujejo!

V velikovškem okrajnem glavarstvu je po zadnjem uradnem štetju 43.634 Slovencev in samo 9535 Nemcev! Te številke povejo vse, na glas kričijo, kako krivico dela vlada, ko tja pošilja za okrajnega glavarja trdega Nemca! Res, mi vidimo, kako vlada dela čisto po zvitih nakanah nemških obstrukcionistov! Grof Badeni je bil — to vemo iz gotovega vira — od nekega višjega uradnika krivo poučen in nam je poslal Kreuterja; a grof Thun, kateremu so želje in opravičene zahteve koroških Slovencev na drobno znane, — nam pošilja trdega Nemca Mayrhoferja, — vprašamo, ali bi sam Schönerer in Wolf mogel še hujše postopati z nami?!

Badenija so podpirali slovenski poslanci, slovenski poslanci podpirajo in držijo tudi Thuna! V plačilo za to pa sprejema slovenski narod od vlade — klofute! Kakor nam koroškimi Slovincem, godi se tudi drugim — in resno moramo vprašati, čemu še sedijo slovenski poslanci v desnici, čemu podpirajo vlado, ki nas zna samo prezirati, ki ob vsaki priliki teptá pravice, ki gredó po postavi vendar tudi še Slovincem!

Imenovanje okrajnega glavarja v Velikovec je zopet jako značilno za naše žalostne razmere. Kakor rečeno, mi takemu imenovanju odločno ugovarjamo! Naše zahteve gotovo niso pretirane! Dá, le preskromni smo in premehki, in zato menda tudi vladni možje tako kruto, tako brezobzirno postopajo z nami! Kdaj hoče biti temu konec, kdaj zasiže dan pravice?

Wolfov shod — „Mir“ — „Freie Stimmen“

ali:

Kdo se je „do kostij blamiral“?

Wolfov shod v Celovcu, o katerem so nemški listi toliko pisali, se je vršil pri zaprtih durih. To smo dne 10. maja pribili, ali stara tetka iz stolnih ulic je prišepala še-le dne 17. junija in napadla „Mir“, češ, da se je „blamiral do kostij“, ko je pisal, da je oni shod bil pri zaprtih durih, da sta na onem shodu bila navzoča tudi poslanca Grafenauer in Huber. — Navajeni smo v „Freie Stimmen“ brati marsikatero laž, a da se predrzne utajiti, kar vé ves Celovec, to je vrhunec predrznosti, to je nesramno! Ali greši oni list na potrpežljivost in pozabljivost svojih bralcev, da jim ponuja tako dušno hrano!

Gosp. poslanec Grafenauer nam piše o tej stvari sledeče: V številki 48. od 17. junija t. l. objavljen je v „Freie Stimmen“ dopis z napisom „Blamirt bis auf die Knochen.“ v katerem napadajo naš „Mir“, ki je prinesel v svoji 14. številki od 10. maja t. l. poročilo o Wolfovem zborovanju v Celovcu in v katerem poročilu pravi, da je bilo Wolfovo zborovanje pri zaprtih durih itd.

pogum. Vendar je vztrajal. Ko je prišel na drugo službo v Praproče, potrdilo ga je v sklepu, da ostane v domovini, — ljubezen, vroča, istinita ljubezen do deklíce — Slovenke. (Dalje sledi.)

Smešničar.

* (Kdo je naš prijatelj.) Pri izkušnji vpraša katehet dečka, če moramo tudi sovražnike ljubiti? — Ker deček ničesar ne odgovori, nastane ta-le pogovor: Katehet: „To menda veš, kdo je naš prijatelj, kdo pa naš sovražnik?“ Deček ne odgovori. Katehet: „Pazi. Ti se n. pr. igraš pri vodi. Nekdo pride na tihem ter te od zadaj sune v vodo. Kdo je to?“ Deček: „Moj sovražnik.“ Katehet: „Dobro! Kdo neki je potem tvoj prijatelj?“ Deček (hitro): „Kdor bi me od spredaj sunil v vodo.“

* Madjar vpraša Švaba: „Čuj prijatelj! Je-li res, da se Švabi šele s 40. letom spametujejo?“ — Švab: „Res je. Vendar mora vsak dobro paziti na oni trenutek, ko dopolni 40. leto; zakaj če ga zamudi, ostane prav tak osel, kakoršen ste vi!“

* Madjar: „Povej mi, ljubi Tirolec, ali je res, da izpregledate vi Tirolci šele deveti dan po rojstvu?“ — Tirolec: „Dá, res je! A kedar izpregledamo, vidimo že devet ur daleč takega madjarskega bika!“

* (Vedno priden.) Gospod: „Ali, Peter, zdaj si že tretjič v tem tednu pri meni! To je vendarle preveč!“ — Berač: „Oh, ljubi gospod, dandanes mora biti človek priden, da pošteno živi!“

„Freie Stimmen“ pišejo: „Tako je govoril Wolf »pri zaprtih durih« in le nemško-narodni pristaši so se pustili k temu zborovanju. Čudno! Deželni poslanec Grafenauer je vendar narodno-radikalen Slovenec in njegov tovariš Janez Huber v volni barvan klerikalec. Oba pa sta bila v Wolfovem zborovanju in nihče jima ni zabranil vstopa.“ (Potem napadajo „Freie Stimmen“ „Mirovo“ uredništvo.)

Gabi se mi, pečati se z listom, uredovanim po uskoku našega slovenskega národa; z listom, ki nima nobenega gesla; z listom, ki se laže! Da se resnica v tej stvari zve, vendar odgovorim: Wolfovo zborovanje bilo je pri zaprtih durih! O tem morajo biti priče vsi, ki so bili na shodu navzoči; in to kaže sledeče: Prvič so se nekaj dni popred izdajali vstopni listi, in te vstopnice so dobivali le pravcati „pristni“ Nemci, t. j. oni, ki so pri naših radikalnih Nemcih v milosti. Tudi drugim Nemcem teh vstopnic niso dali. — Drugič: bile so duri v „salon“ kakor na „galerijo“ tako za prte, da je prišel samo gostilničar s pijačo — in še ta težavno — v prostore zborovanja. In čemu so imeli nemško-narodovci pri vsakih durih stražnike, dekorirane (okinčane) z nemškimi trakovi? Pri javnih zborovanjih tega vendar ni treba! Zvedel sem, da celo celovski župan Neuner ob začetku zborovanja ni dobil takoj vstopa.

Kako sem prišel jaz v zborovanje, tega tukaj zató ne povem, ker nočem škodovati pravičnim, avstrijsko mislečim Nemcem, ki bivajo v Celovcu. Jaz sem prišel v zborovanje Wolfovo po naključju in srpo me je pogledal stražnik duri. Moj tovariš Jan. Huber, pa ni videl takrat prostorov zborovanja, ker je ob osmih zvečer šel v nemško-katoliški klub, ki je bil ravno ta večer v hôtelu „Moser“.

To je resnica o Wolfovem zborovanju. „Freie Stimmen“ pa naj sedaj premišljujejo, kdo se je blamiral „bis auf die Knochen“. — Obžalujemo, da ne rabimo druge besede, list poslanca Dobernika, ki se drzne s takimi pripomočki delati „javno mnenje“. Kakor v tem slučaju, delajo „Freie Stimmen“ tudi v drugih, namreč z — drznim zavijanjem. Fej!

Po širnem svetu.

Pogled po širnem svetu nikakor ne more zadovoljiti človeka. Kamor se ozremo, povsod so homatije, boji. — Razoroževalna konferenca v Haagu bo svoje delo kmalu končala, a nikakor ne z onim uspehom, ki se je pričakoval. Dosegli so zastopniki vlad sporazumljenje v nekterih manjših zadevah, v glavnih pa nikakor ne! — V Haagu hočejo doseči mir, med tem pa v posameznih deželah nikakor ni mirno.

V Belgiji je hotela vlada uvesti nov volilni red. A liberalcem in socialdemokratom to ni po volji in začeli so v drž. zbornici ojster boj zoper vlado in kat. večino, na ulici pa so napravljali velike izgrede. Nastali so pravi boji med policijo in vstaši, in nemir se je še le nekoliko polegel, ko je vlada umaknila svoje predloge.

Nemiri po ulicah so na dnevnem redu tudi v Španiji. V Italiji so bili hudi boji v državnem zboru. Manjšina je delala obstrukcijo prav po dunajskem vzgledu, ker je vlada hotela uveljaviti nekaj naredb, ne da je drž. zbor temu privolil. Zato je prišlo do bojev v zbornici.

Francoska stoji še vedno v znamenju „Dreyfusa“ in židje z vsemi sredstvi pridobivajo javno mnenje za-se.

Vojno sodišče pariško je obsodilo židovskega kapitana Dreyfusa pred leti zaradi izdajstva domobranskih tajnosti tujim vlastem v prognanstvo na takozvani hudičev otok. Židje po celem svetu so se strastno potegnili za svojega narodnega sobrata ter zahtevali, naj se ovrže obsodba. To so Židje tudi dosegli. Obsodba se je ovrgla in Dreyfus je že prišel nazaj v domovino. Francoski rodoljubi, ki se še niso udali židovskemu uplivu, so vsled tega močno vznemirjeni. Židovski listi celega svetá se sedaj bavijo samo z židovskim stotnikom. Pravijo, da je nedolžen. Koliko kristijanov je nedolžno obsojenih; nihče se ne zmeni zanje; za žida pa potrosijo milijone, da ga izvlečejo pravici iz rok.

Tudi na Dunaju je prišlo zadnji čas večkrat do nemirov. Združeni socialdemokratje, nemški nacionalci in židje — pač lepa zveza! — namreč združeno demonstrujejo zoper volilno preosnovo za občine, kakor jo je sklenil dež. zbor. Volilna pravica se razširja z novo postavo, a to soc. demokratom in židom ni po volji, ker je v postavi že skrbljivo, da oni ne morejo priti več do moči!

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovško „Narodno šolo“. Matija Nessler, župnik v Galiciji, 3 K; nabrušen rodoljub v Velikovec 4 K; Matija Drobivnik, posestnik v Medgorji pri Grabstanju, 2 K; Terezija Razpotnik, sodarjeva vdova v Velikovec, 1 K. Na konferenci v Grabstanju zbrani čl. gg. duhovniki: dekan Andrej Bizer 2 K, prošt Lovro Serajnik

10 K, prošt Anton Trobeš 1 K, župniki S. Greiner 2 K, Mat. Wedenig 2 K, Jan. Ebner 3 K, Jan. Vidovic 2 K, Jos. Pogačnik 2 K, Jan. Lubej 2 K, Štefan Bayer 2 K, provizor Jan. Brabeneč 2 K in kaplan Volbenk Serajnik 2 K; župnik J. Drunečev v Podgorji v Rožu 6 K. Pri pastoralni konferenci v Libelčah zbrani gg. duhovniki po dekanijem administratorju gosp. Ivanu Držaniču 12 K. Vkup 60 kron. — Živel nasledniki!

Za kelih in drugo še potrebno opravo domače kapelice v Narodni šoli v Velikovu so darovali preč. gg.: prošt L. Serajnik, Tinje, 20 K; župnik J. Vidovic, Radiše, 20 K; župnik J. Kapun, Breza, 20 K; notar A. Svetina, Pliberk, 20 K; župnik Fr. Katnik, Dholica, 20 K; župnik J. Knaflič, Loče, 20 K; Neimenovan rodoljub, Celovec, 20 K; odbor družbe sv. Mohorja namesto vencev na krsti svojih odbornikov, preč. g. stolnega prošta dr. V. Müllerja in trgovca B. K. Rossbacher-ja 100 K; kaplan Jurij Trunk, Šmihel, 14 K; isti izkupilo za „Trdne sklepe“ 15 K; provizor Val. Weis, Djekše, 12 K; drž. poslanec in st. skolastik Lamb. Einspieler, Celovec, 10 K; tajnik J. Rozman, Celovec, 10 K; kaplan St. Singer, Zel. Kapla, 10 K; župnik V. Šumah, Šmihel, 10 K; župnik V. Krejčič, Vrata, 10 K; župnik Fr. Petek, Grebinj, 10 K; dekan S. Bauer, Pliberk, 10 K; župnik Al. Ledvinka, St. Kancijan, 10 K; župnik Dr. Hüttner, Rožek, 10 K; dekan M. Schaschl, Gospa sveta, 10 K; upravitelj J. N. Vertot O. S. B., Dobrla Vas, 10 K; župnik M. Krejčič, Vrata, 10 K; dekan J. Fric, Šmohor, 10 K; župnik J. Tausič, Vogrče, 10 K; župnik A. Kesnar, Prevalje, 10 K; o. Sal. Pirc O. S. B., St. Pavel, 10 K; župnik Janez Volaučnik, Ruda, 10 K; župnik Jurij Traun, Obirsko, 10 K; župnik A. Pelnař, St. Stefan, 4 K; kaplan A. Kaplan, Pliberk, 4 K; kaplan Cv. Kramar, Pliberk, 4 K; župnik V. Primožič, Škofiče, 4 K; provizor J. Brabeneč, St. Tomaž, 2 K; kaplan J. Zeichen, Sv. Valburga, 4 K; „Višarski kapitelj“ 5 K; Neža Višarska, 50 b; posestnik J. Kraner, Sv. Višarje, 2 K; kaplan V. Serajnik, Tinje, 4 K; župnik J. Kindlman, St. Danijel, 2 K; prof. Jan. Hutter, Celovec, 6 K; kaplan J. Hribar, Celovec, 4 K; župnik J. Lubej, Slov. Šmihel, 4 K; dek. adm. Ivan Držanič, Libelče, 4 K; župnik A. Klemenčič, Borovlje, 4 K; Fajfarjevi gospodičini, Sv. Višarje, 4 K; župnik S. Greiner, St. Jakob, 4 K; župnik J. Fric, Dvor, 4 K; župnik Franc Mihl, St. Lips, 3 K; župnik Janez Vintar, Bilcovec, 5 K; župnik M. Vedenik, Omanje, 2 K; župnik France Treiber, St. Rupert, 6 K; provizor J. Eichholzer, Lipalja vas, 2 K; župnik A. Šturm, Borle, 4 K; gđč. Marija Wakonig, Sp. Dravograd, 1 K; posestnik Fr. Kogelnik, Podklanc, 1 K; Rodoljubi pri sv. Križu 3 K; posestnik Fr. Čevnik, Dobrova, 20 b; pos. Mat. Wutti, Ločilo, 1 K; posestnik K. Troupe, St. Lenart, 1 K; pos. J. Pfeifer, St. Lenart, 1 K; župnik Fr. Bergman, St. Lenart, 1 K; gđč. U. Assig, Celovec, 2 K; pos. J. Pušič, St. Jurij, 2 K; pos. M. Kumer-Hubelnik, Vinogradi, 2 K; posestnica M. Podgorc-Marička, Olšnica, 2 K; posest. J. Slugovec-Hornarca, Olšnica, 2 K; zakristan Dav. Schmidt, Sv. Višarje, 3 K; kanonik Fr. Holec, Velikovec, 4 K; Tomaževa Mica iz Hotunj, 3 b; prefekt A. Stres, Celovec, 4 K; kaplan Fr. Meško, St. Kancijan, 2 K; dekan S. Ineko, Zabnice, 6 K; Neimenovan rodoljub iz Apač, 2 K; župnik Cv. Izop, Glinje, 2 K; župnik Jožef Kokic, Šteben, 2 K; prošt L. Vavtžar, Dobrlavas, 8 K; Neimenovan duhovnik, Celovec, 8 K; župnik J. Strojnik, Marija na Zilji, 2 K; kn. šk. tajnik Mart. Kovač, Celovec, 6 K; župnik Jan. Majrič, Sachsenburg, 2 K; c. kr. prof. Jan. Wang, Beljak, 3 K; dekan Jan. Müller, Kotmarvas, 6 K. — Č. g. Drag. Hraba, farni oskrbnik na Jezerskem je nabral 40 K, in sicer so darovali gg.: A. W. p. d. Virnik 4 K; na pošti 3 K; rodbina Anz. Muri 2 K; Marija Muri 1 K; gđč. Lakner 40 b; Jurij Šenk 2 K; Al. Nachtigal 2 K; Janez Virnik 2 K; Jož. Virnik 1 K; Valentin Sitter 1 K; Janez Slapar 1 K; Miha Tevl 1 K; Pongrac Nachtigal 1 K; Janez Nachtigal 1 K; Ant. Šenk 1 K; gospa Kropivnik 1 K; Mar. Naglič 1 K; Urš. Kumer 1 K; Ant. Šenk 1 K; Mat. Šenk 40 b; Ahac Romsak 1 K; Murn 1 K; Matija Karničar 1 K; Jan. Rezman 1 K; Mica Vidmar 30 b; mati Nachtigal 40 b; Mavc 20 b; Peter Rezman 40 b; g. Tepina 40 b; nabiratelj 6 K 50 b.

Vse blage darovalce, iskrene prijatelje slovenske mladeži, za poslano darove iskreno zahvaljujem. Bogato povrni jim vsemogočni Bog!

Rozman.

Iz Celovca. (Kresovi.) Vreme zadnjih dni za napravo kresov ni bilo ugodno, ker je dež premočil vse. A v kljub temu, in ne oziraje se na razne druge nepričakovane zapreke, je žarelo v četrtek dné 6. t. m. po vseh naših hribih in gorah, na visokih vrhovih kakor nižjih holmih, obilo slovenskih kresov na čast slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu. Iz Celovca videli smo jih krasno število, nad trideset; od mnogo strani je donelo tudi mogočno streljanje, rakete so letale v zrak in večer 6. julija je zopet kazal, da i koroški Slovenci še živi! Kako klaverno so se nasproti našim kresovom videli nemški „Sonnwendfeier“. — Naj ostane duh Ciril-Metodov vedno živ med nami!

Iz Kotmarevasi. (Shod.) Dné 18. junija imela je naša podružnica sv. Cirila in Metoda svoj letni občni zbor, ki je pa bil zbog skrajno neugodnega vremena bolj slabo obiskan. Poročila odbora so se vzela z odobravanjem na znanje, iz Celovca došli g. govornik pa nam je v daljšem govoru razložil pomen naše šolske borbe. — Ob tej priliki naj omenim, da so naši ljubeznivi nasprotniki — „tajnaceljni“, na čelu jim sevėda učitelj, žgali kres v spomin 30-letnice naših protiverskih šolskih postav. Porabili so tako tudi to priliko, da se pokažejo v pravi luči. Že prav, da si dajo svetiti s takimi kresovi, a najbolj potrebno bi bilo, da bi vendar enkrat zasvetilo tudi v njihovih — glavah!

Iz St. Tomaža pri Čilbregu. („Bauernbundska“ pamet.) Neki tukajšnji nemški „Nacej“ v slovenski kapi je enkrat pravil: „Vsak, kdor bere „Mir“, postane ves zmešan in neumen, — kdor pa bere „Bauernzeitung-o“ (luteransko), ta postane še-le pameten, vsakemu takemu se v glavi razjasni“. Glej, dragi bralec, po tem receptu tedaj lahko prideš k pameti, ako je še nimaš! Škoda le, da recept pri „bauernbundska“ samih menda nič ne pomaga. Akoravno imajo „Bauernzeitung“ za svoj evangelijski že toliko časa, se jim v

glavi še čisto nič ni razjasnilo, pač pa marsikomu izmed njih v — mošnji!

Iz Dobrlevasi. („Nemško“ kresovanje.) Koncem junija so bili dnevi ali bolje večeri nemških „Sonnenwendfajrov“. Da pri tem tudi naša nemškutarska garda ni izostala, je umevno. In jaz bi o tej nemškutarski slavnosti tudi nikakor ne poročal, ako bi ne bila zanimiva vsled posebnih okoliščin. Najprej moramo odločno zavrniti predrznost naših posili-Nemcev, da si upajo v našem slovenskem kraju strašiti s takimi nemškimi, paganskimi slavnostmi. Oni se živé in redé od slovenskega denarja ali pa morejo samo zato kot uradniki in učitelji izhajati v lepi Dobrlevasi, ker za silo lomijo slovensko narečje, in vendar so zagrizeni sovražniki slovenskega ljudstva! Ali ni to še več kakor ciganska nesramnost? O ognju samem kratko-to-le: Zažgali so ga na posestvu benediktinskega samostana, samostanski hlapci so tudi pomagali znašati les in so morali zvečer streljati. Da bi bil več. g. administrator sam dovolil sodelovati pri slavnosti, kjer so se častili staronemški paganski bogovi, zelo dvomimo. Streljali so tudi, kakor sem že omenil. In ker sami niso imeli topičev, so jih „vzeli“, da ne rabim hujšega izraza. Ker se jim je namreč zdelo, da z dovoljenjem ne dobé cerkvenih topičev, vzeli so jih brez dovoljenja, ker slučajno niso bili pod ključem. To je nemški „Anstand“! Dalje: mali šolski otroci so morali nositi nemškobarvane lampijončke v pozni noči pod vodstvom celega učiteljskega osebja!! Da se je pri celi slavnosti veliko „heilalo“ itd., je ob sebi umevno. — Sedaj pa še nekaj za smeh: Vreden cele slavnosti je bil konec pri „Zankerju“, kjer so se gospodje stepli, kakor kmečki fantje pri kakem „žegnanju“. Nagajivi jeziki namreč sedaj pripovedujejo, da je nek uradni prav po „nobel“ pobijal in metal steklenice raz mizo!

Iz Železne Kaple. (Nezgode. — Semenj.) Selski kmet, Matevž Wasner p. d. Ražar, je šel v pondeljek popoldne od tukaj proti domu. Grede je padel v Obirski potok in je utonil. V torek so ga našli blizu Logarja visečega z eno nogo na veji. Imel je pri sebi 191 gld., s katerimi je mislil kupiti par volov na tukajšnjem semnju. Pokopan je bil v Kapli dné 5. t. m. — Semenj dné 3. julija je bil prav dobro obiskan. Kupčevalci so prišli iz daljnih krajev, celo iz Dunaja in Gornjega Avstrijskega; tudi judovskih obličij je bilo videti med njimi. Živina je bila zelo draga. Volov je bilo na trgu okoli 1000, potem 47 krav, 132 ovac in 4 konji. Goveja živina je bila skoraj vsa prodana.

Iz St. Lipša pod Juno. (Zlata poroka. — Neurje.) Izvanredno lepo in redko slavnost smo obhajali tukaj v pondeljek dné 26. junija. Imeli smo zlato poroko in ob enem dve poroki. Stopila sta pred altar spoštovani gospodar Anton Petek p. d. Puton na Zagorju in njegova žena, da si ponovita oblubo, katero sta si dala pred 50. leti. Ob enem sta njegov stričnik Fr. Petek in neki drugi ženin imela poroko. Nagovor pri zlati poroki je ganil vse v obilnem številu navzoče do solz. Prav veselo so svatje obhajali to izvanredno ženitev in njihovim željam se pridružujemo i mi, starim in novim parom kliče: Na mnoga leta! — Za veseljem pride žalost! To smo skusili tudi tū. Na praznik sv. Petra in Pavla smo imeli hudo nevihto, „lermo“, kakor pravimo pri nas. Minulo je, hvala Bogu, brez toče, a udarilo je na več krajih. Udarilo je tudi v farovž in je začela streha goreti. S pomočjo božjo in pridnih ljudij, med katerimi so nekateri posebno pogumno delali, smo rešili večji del strehe. Druge škode ni bilo in tudi ni nihče poškodovan. Udarilo je tudi v strelvod na stolpu, šoli in v več dreves. Hudega vremena varuj nas, o Gospod!

Iz St. Vida v podjunski dolini. (Blagoslovljenje novega altarja v St. Danijelu.) „Kaj pa je danes v St. Danijelu, da streljajo kakor v vojski,“ tako so se popraševali ljudje v nedeljo dné 11. junija t. l. In res je bila tam lepa slovesnost. Blagoslovil se je novi glavni altar v cerkvi sv. Danijela. St. Danijel je ena najboljših podfar št.-Vidske fare in tudi ena najstarejših cerkev, leži na prijaznem hribu kakih deset minut nad vasjo Grabljas, na južni strani gore Gracarce, od koder imaš lep razgled čez celo št.-Vidsko faro in podjunsko dolino. V starih časih so se obhajali tam po ustnem izročilu veliki shodi. Okoli cerkve je majhno pokopališče, kjer se pokopujejo spodnji farani. Cerkevica je zidana v gotičnem slogu. Imela je že zelo stare, strohnele altarje brez vse umetnosti zidane, posebno veliki altar je že bil v nevarnosti, da bi se nekaj ne podrli in zasul sv. Danijela, patrona št.-Danijelske cerkve, in z njim vred tudi tiste strašne leve, ki so obdajali sv. Danijela in ki so imeli na pol zverinsko in na pol človeško obličje. Zato so napravili spodnji farani iz lastnega nov glavni altar. Izdelal ga je prav lepo in umetno g. Ign. Oblak, podobar iz Celja. V sredi altarja je sv. prerok Danijel v levnjaku, ki kleče

moli k Bogu, okoli njega srditi levi; nad levnjakom plava angelj Gospodov s prerokom Habakukom, ki nese v loncu živež za Danijela. (Danijel 14, 35.) Na desni in levi strani imamo sv. Tomaža in Donata. Tudi so napravili spodnji farani pozlačene svečnike za altar in tabernakelj. Ako pomislimo, da se dandanes kmetu le slabo godi, moramo hvalliti farane, da še toliko darujejo za svoje cerkve. Tukaj se vidi, da, kdor pošteno, varčno in krščansko živi in pridno dela, ima vedno tudi kak dar za božje reči. Je pa tudi takih, ki svoje goldinarje nesejo rajši krčmarju, ali pa jih obračajo za škodljivo žganje; kedar se pa zahteva kak dar za cerkev in službo božjo, tedaj nimajo beliča za ta namen. V nedeljo dné 11. junija so novi altar cerkveno blagoslovili domači župnik č. g. Štefan Lasnik namesto g. prošta v Dobrlevasi, h kateri slovesnosti je prišlo veliko ljudstva.

Od Sv. Petra nad Spod. Dravogradom. (Godovanje. — Tepež. — Neurje.) Na god sv. Petra in Pavla smo obhajali pri naši sloveči romarski cerkvi veselo godovanje. Romarji so prišli iz bližnjih in daljnih krajev v velikem številu, da je kar mrgolelo po hribu. Čitale so se tri svete maše; ob 10. uri bila je tudi procesija svetega Rešnjega telesa. Popoldne je bilo vse veselo. Okoli 4. ure pa so sloveči praznik grdo onečastili nekateri pobalini, ki so iz ošabne in požrešne pijanosti napravili grd tepež z domačimi kmeti, katerih v pijanosti niso poznali. Dobili bodo svoje plačilo! — Isti dan imeli smo tudi neurje. Strela je ubila nekega hlapca, ki je pod drevjem iskal zavetja.

Na Sv. Višarjih. („Slovensko planinsko društvo“ na Sv. Višarjih.) Po hvalevredni naklonjenosti cerkvenega predstojništva v Žabnicah je dobilo naše delavno planinsko društvo svojo planinsko sobo na Sv. Višarjih. Ni se čuditi, da se je zanimalo za Sv. Višarje društvo, ki se je tako lepo razvilo, ki na gorskih planotah zraven svojih koč zida tudi kapele v čast Božjo, katero skrbi, da morejo njegovi člani pri skupnih izletih ob nedeljah ali praznikih zadostovati tudi svoji verski dolžnosti. In to zadnje se tem lažje zgodi na Sv. Višarjih, ki nudijo svojim obiskovalcem prelep razgled, kakor malo katera gora iste visočine (1792 m.). Tu upliva na dušo kristjana miloba Marijinega svetišča in veličastna krasota Božjih del, ki ti stopijo pred oči v podobi gorskih velikanov od blizu in od daleč. Tedaj na tem vzvišenem kraju je dobilo slov. planinsko društvo svojo domačijo v planinski sobi. — Turist najde zdaj na Sv. Višarjih prav čedno sobo s popolnoma novo opravo za svoj počitek in v gostilni skrbno ter dobro postrežbo. — Da postanejo Sv. Višarje v turističnem oziru še bolj zanimive, se je lani ob jeseni na stroške rodoljubnega g. župnika Ebnerja, ki je kot spovednik na Sv. Višarjih bival, napravila pot na sosednega „Kamenitega Lovca“ (2079 m.) in letos se je po trudu Višarskega gostilničarja g. Blaža Lakata podaljšala in popravila neka lovska steza iz Višarij v slovečo kotlino „Za jezero“. Obe novi poti ste se zaznamovali in s slovensko-nemškimi napisi označili. To in drugo bo pripomoglo ohraniti Sv. Višarjam slovenski značaj in bo vabilo turiste, posebno slovenske in češke, na to znamenito goro. In res je slov. plan. društvo sklenilo na dan sv. Petra in Pavla napraviti skupen izlet na Sv. Višarje in ob tej priložnosti otvoriti planinsko sobo. Nad 30 članov slov. plan. društva, med njimi načelnik, g. profesor Fr. Orožen, se je udeležilo tega poseta. Med pokanjem topičev in vihranjem zastav se je popoldne vršila slavnostna tvoritev. Govorilo se je in napivalo v izrazih hvaležnosti do vseh onih, ki so pripomogli z nasvetom in delom, da se je slov. plan. društvo naselilo na lepih Višarjih. Slovenski planinci so prinesli seboj in razobesili v društveni sobi slike častnih udov slov. plan. društva in njegovih planinskih koč, nekateri so se tudi podali na strmega „Lovca“. Z velikim zadovoljstvom so zapustili dragi slovenski turisti Sv. Višarje s srčno željo, kmalu zopet obiskati ta lepi kraj slovenske Koroške. Slov. plan. društvo pa naj sprejme od koroških Slovencev iskreno zahvalo, da je začelo delovati tudi v potujčeni koroški pokrajini. Naj bi koroški Slovenci z obilnim pristopom podpirali to prekoristno društvo, ki brani naše planine pred navalom tujstva. Tako bomo najbolj uspešno vabili naše brate onstran Karavank in iz daljne Češke v naše lepe kraje slovenske Koroške. V slov. planinskem društvu bomo našli močno zaslonbo v našem do zdaj obupnem narodnem boju in vzbudil se bo tudi po vrlih slovanskih gostih narodni ponos v našem ljudstvu. Tedaj živelo in procvitalo slov. planinsko društvo na Koroškem!

Iz Ločila nad Beljakom. (Letina. — Razdelitev zemljišč.) Lepo upanje na mnogo sena nam hoče uničiti dolgotrajni dež, ki škoduje tudi žitu. Bog nam obvaruj poljske pridelke! — Po agrarični operaciji so nam na našo željo razdelili naše soseskine pašnike. Razdelilo se je hitro in vestno, v polno zadovoljnost vsem posestnikom.

Zato izrekamo javno zahvalo slavnemu vodstvu c. kr. agrarične operacije in pridnemu g. asistentu E. Storch-u, ki se v težavnem položaju in jako slabem vremenu ni vstrašil dela, marveč je je marljivo nadaljeval.

Novičar.

Na Koroškem.

(Dan sv. Mohorja.) Prihodnjo sredo dne 12. julija je god sv. Mohorja in Fortunata, zaščitnika naše družbe sv. Mohorja. V Celovcu obhajali bomo ta praznik s skupno božjo službo. V cerkvi sv. Duha se bode ob 7. uri darovala sv. maša z blagoslovom in s tem uljudno vabimo celovške ude družbe sv. Mohorja, da se udeležijo sv. maše!

(Pobegnili) sta oni teden iz Celovca dva vojaka 17. pešpolka. Orožniki so ju zasačili in vjeli na Gorenjskem. Enega sumničijo, da je morda dne 16. junija t. l. umoril 22letno šiviljo Marto Stossier pri Celovcu.

(Vreme) je letos skrajno neugodno. Mnogo deževje je zelo zaviralo delo, od mnogih strani se čuje, da je udarila strela. Na mnogih planinah je dne 2. t. m. zapadel sneg, kar je zelo na škodo živine. Vsled snega se je po ziljskih planinah vkončalo več konj in govedi.

(Železnica v Rožno dolino.) Železniško ministerstvo je dalo koncesijo (dovoljenje) za navadnotirno krajevno železnico iz Celovca v Rožno dolino.

(Požari.) Na Bregu ob Krki je dne 27. jun. pogorel mlin s postranskim poslopjem. Škode je kakih 7000 gld. — Blizu Trga je pogorelo dvoje hiš. Škoda je precejšnja.

(Judeževi groši.) Od nemškega „schulvereina“ so zopet dobile podpore šole v Št. Janžu, na Vratah, v Črni in Domačalah, torej samo v slovenskih krajih! Sram jih bilo!

(Sklep celovških šol.) Te dni je po celovških šolah sklep šolskega leta. Dne 5. so sklenili na realki, dne 15. bode sklep na gimnaziji. Ljudske šole sklenejo dne 15., meščanske dne 12. Zrelostni izpiti so se pričeli na realki dne 6., na gimnaziji se prično dne 17. julija.

(Potres) na raznih krajih več ali manj močen so čutili v pondeljek dne 3. t. m. zjutraj ob 1/2 8. uri v raznih krajih. Tako poročajo iz Pontablja, Zabnic, Trbiža, Šmohora, Celovca, Rožeka itd.

(Hudo neurje) smo imeli na dan sv. Petra in Pavla popoldne. Posebno hudo je bilo v zgornjem delu vrbskega jezera, kjer je udarjal blisk za bliskom v vodo in v bližnja drevesa, dalje v podjanski dolini. — Dne 2. t. m. je bilo zopet hudo neurje zlasti v ziljski dolini. Dne 4. je bilo neurje na Gosposvetskem polju. Strela je tam vžgala Krapingerjevo posestvo na Dobu. — Pri Lušinu blizu Tinj je strela isti dan ubila dvoje ljudij. — Okrog Volšberga se je dne 29. jun. vtrgal oblak. Po več krajih se je vsula toča ter popolnoma uničila poljske pridelke. Škode je nad 25 tisoč gld.

(Zdravišče) po Kneippovem načinu zida č. g. župnik dr. J. Amšl na Jezerku nad Vetrinjem. Deželna vlada je napravila tega zdravišča že dovolila in dne 18. avg. bode otvorjeno.

(Osebne novice.) Prestavljen je učitelj Jan. Janc iz Karnskega grada v Velikovec. — Učitelj J. Steinberger v Velikovec je izstopil iz učiteljske službe.

(Velike vojaške vaje.) katerih načrt smo objavili že zadnjič, se bodo vršile po teh občinah: Št. Jur (Anabihl), Žrelec, Grabštanj, Trdnja Vas, Kriva Vrba, Čanjče, Gospa Sveta, Št. Martin, Otmanje, Št. Peter nad Karnskim gradom, Št. Peter ob Celovcu, Ponfeld, Poreče, Št. Rupert, Št. Tomaž, Vetrinj in Žihpolje.

(Duhovske zadeve.) Č. g. J. Eder, župnik v Iršenu, je dobil župnijo Motnica. — Prestavljeni so: č. g. Cv. Kramar, kaplan v Pliberku, za provizorja v Črneče: č. g. kaplan Fr. Fuchs iz Šmohora v Špital; č. g. kaplan B. Hoehl iz Špitala v Milštat. — Nastavljeni so č. gg. sem. duhovniki za kaplane: Fr. Hafner v Št. Vidu ob Glini; A. Oberluggauer v Greifenburgu; M. Paulitsch v Wolfsbergu; H. Pietschnig v Pliberku; J. Schiwitz v Šmohoru. — Do 11. avg. je razpisan kanonikat pri kol. kapiteljnu v Velikovec.

(Tudi stoletnica.) Letos mine sto let, odkar so prvokrat šli na Veliki Klek (Zvonar). Kakor znano, je bil prvi na njem celovski kardinal grof Salm. V spomin tega dogodka bode dne 28. avg. na planini večja slavnost.

(Gospodarske novice.) Nameravana razstava kuretine v Celovcu letos zaradi vojaških vaj izostane. — Običajna dirka bo letos dne 27. avg. ob 3. uri popoldan na vresu nad Celovcem. Dobitki so letos znatno zvišani. — C. kr. kmetijska družba je pripoznala srebrne zaslužne medalje (kolajne)

oskrbniku Izid. Oswaldi-ju pri Poganču v Trušnjah in Janezu Jeretina pri Kriegl-ju na Gorci, občina Važenberg.

(Skladišča.) Dobro se spominjamo, da je naša „slavna“ c. kr. kmetijska družba (in nje gg. odborniki) ugovarjala kmetijskim zadrugam in napravi skladišč. Ali — časi se spreminjajo in ž njimi tudi gospodje, ki imajo v rokah kmetijsko družbo. In tako so tudi oni zdaj nakrat za — zadruge in skladišča. Na shodih kmetijskih podružnic je sedaj večkrat govor o tem. V nedeljo dne 9. t. m. ima velikovška podružnica shod pri Raku na Ruštatu. Ob tej priliki bode g. Nagele iz Velikovca rogovilil za velikovsko nemškutarsko-liberalne skladišče. Ali bode kaj pomagalo? Mi vémo, da so g. Nagele in sodrugi našli srce, ki „bije“ bojda za kmete, še le tedaj, ko se je začelo graditi skladišče v Sinčivasi.

(„Značaj zgubi“) lahko, kdor se mnogo ukvarja s politikom, — tako je govoril „pristni Nemeč“ s pristno-slovenskim imenom in krvjo Dobernik pri neki veselici celovškega moškega pevskega društva. Glejte, glejte, to je lepa izpoved moža, ki na Koroškem prodaja „visoko politiko“. On mora to vedeti iz lastne skušnje in zato se ne čudimo, da jih toliko išče pri njem — „značaja“.

(„Südmark“.) V soboto dne 8. t. m. je bil ustanovni shod podružnice „Südmark“ v Železni Kapli. „Fr. St.“ so pozivljale „nemške“ Celovčane, naj se v velikem številu udeležijo te slavnosti. Kaj pravijo h temu Slovenci? Ali bi ne kazalo tam ustanoviti Ciril-Metodovo podružnico?!

(Drobiž.) Dne 15. julija bodo otvorili novo postajico „Metlovo“ južne železnice med Pliberkom in Sinčovasjo. — V Št. Štefanu v labudski dolini se je sam utopil 80letni berač J. Heit. — V Št. Urhu, blizu tam, pa se je ustrelil 70letni posestnik B. Markut. — Razstava cerkvenih oblačil v Celovcu bode letos dne 11. avgusta. — Na Vrbskem jezeru je sedaj 1710 tujcev. Lani jih je bilo ob tem času več!

Po drugih slovenskih deželah.

(Goriški deželni zbor) je sedaj tudi zaključen. Kakor znano, ni mogel zborovati, ker se slovenski poslanci niso udeleževali sej. Laška večina Slovincem dosledno zabranjuje vse, tudi najpotrebnejše pravice in stvari, in tako Slovincem ni preostalo drugega, kakor da so dež. zboru obrnili hrbet. Obravnave med Slovenci in Lahi, s katerimi so hoteli doseči sporazumljenje, so bile brezuspešne.

(Slovenske zmage.) Pri občinskih volitvah v Jarenini, na slovensko-nemški meji štajerski, so Slovenci zmagali v I. in III. razredu v kljub silnemu pritisku nasprotnikov. — Slovenci so letos prvokrat zmagali pri volitvah v okrajni zastop v Brežicah in si pridobili i prvi razred (veliko posestvo). Slava! — Pri občinskih volitvah v Višnjanu (Istra) so zmagali Hrvatje v III. in I. razredu. Vlada je ovrgla volitev v I. razredu (sevda iz same prijaznosti do Slovanov!), a pri drugi volitvi so Slovani zopet sijajno zmagali.

(Dva otroka sta utonila) v Gor. Jaršah (Kranjsko) Tereziji Krivec, ki ju je pustila brez nadzorstva blizu meter globoke vode. Petletno hčer in triletnega sina so po preteku ene ure mrtva potegnili iz vode.

(Bismarkov trg v Gradcu.) Prostor okrog Auerspergovega vodnjaka v Gradcu bo odslej nosil ime velikega sovražnika Avstrije, Bismarka. Tako je sklenil graški mestni svet. Tudi poštene Nemce je sram takih velikomestskih komedij, a kaj pravi h temu vlada. Ali hoče vse to izdajsko početje samo mirno gledati? Gotovo bodo tudi celovski mestni očetje hoteli kmalu cincati za svojimi graškimi brati — hajloveci!

(Oproščena ubijalka.) Marija Drenovec iz Leskoveca pri Mariboru je l. 1888. ubila svojega moža. Pred nekaj dnevi se je o tem uboju obravnavalo pred porotnim sodiščem v Mariboru. Dasi je bila krivda obtoženke dokazana, dasi so porotniki soglasno potrdili vprašanje o njeni krivdi, je bila vendar povsem oproščena in sicer zaradi tega, ker je šele po preteku 10 let prišla ta njena krivda na dan.

(Umor v prisilni delavnici.) V ljubljanski prisilni delavnici je dne 27. jun. zjutraj prisiljenec Franc Čeljhar zaklal prisiljenca Jan. Gregoruttija. Umorjeni je Italijan, morilec pa poitalijančen Slovenec. Sokrivec je Italijan Apolonio.

(Iz Ljubljane.) Cesar je potrdil izvolitev g. Ivan Hribar-ja ljubljanskim županom. Dne 3. t. m. je slovesno prisegel. — Ta mesec prično graditi novi deželni dvorec. — Ustanovili so v Ljubljani novo društvo „Meščanski klub“.

(Drobne novice.) V Trstu so se naselili Salezijanci, ki vzgojujejo zanemarjeno mladež. — List „Naša Sloga“, ki je doslej izhajala v Trstu, se je preselil v Pulj. — Shod slov. lesotrzcev se je vršil dne 2. jul. v Ljubljani. Sklenili so ustanoviti si svoje društvo. — Medvedko, staro nekaj

mesecev in težko 38 kil, je na Veliki gori pri Ribnici ustrelil lovec A. Rudež. — Dne 9. jul. je bilo iz Ljubljane veliko skupno romanje na Brezje. Romarje je vodil mil. knezoškof. — V Mozirju se napravi z dnem 1. avg. podružni urad c. kr. okr. glavarstva v Celju. — Dolenjska železnica ima letos zopet zgubo. — Nov list „Gorica“ prične izdajati politično društvo „Sloga“ v Gorici.

Križem sveta.

(Naš cesar) je od svoje boleznj zopet popolnoma okreval in se je dne 3. julija podal v Ischl, kjer ostane čez poletje.

(Kardinal Schönborn †.) Kakor smo poročali že zadnjič, je dne 25. junija umrl po kratki boleznj praški nadškof kardinal grof Schönborn v Falknovu, kjer je bil birmoval. Zbolel je bil na pljučnici vsled prehlajenja. Prepeljali so ga v Prago. Pokopali so ga v stolni cerkvi sv. Vida. Pogreb je bil jako veličasten. Udeležilo se ga je tudi troje nadvojvod. Dosegel je starost 55 let. Pred svojim vstopom v duhovski stan je bil kirasirski častnik ter se je leta 1866. udeležil bitk pri Nahodu in Kraljevem Gradcu. Konservativno plemtstvo češko je ž njim izgubilo odličnega sobojevnika. Bil je eden najodličnejših cerkvenih knezov avstrijskih in predsednik škofovskih zborovanj.

(Trije vlaki so trčili) v noči od nedelje na pondeljek na ameriški železnični postaji Winsford. Najprej je pred postajo skočil s tira tovorni vlak in s tem zastavil bližnji tir, po katerem je nekaj minut pozneje pridrdral drugi tovorni brzovlak in se z vso močjo zagnal v razbite vozove prvega vlaka. Toda to še ni bilo dovolj. Od nasprotne strani je došel kmalu nato zabavni vlak z velikim številom izletnikov ter z vso silo butil v razbite vozove prvih dveh. Razbitih je do 50 voz in ranjenih veliko število oseb.

(Cerkev zgorela.) Kakor poročajo iz Lvova, je cerkev Krasnopuserska zgorela do tal. Cerkev je bil postavil Ivan Sobijeski. Ogenj je nastal tako, da se je prevrnila sveča ter zažgala altar. Plamen se je širil z neznansko hitrostjo. V kratkem času je zgorela vsa cerkev. Le malo opravne in nekaj slik so mogli rešiti. Škoda znaša nad 100 tisoč goldinarjev.

(Pri zidanju stolpa ponesrečili) so se v vasi Št. Jurij na Zgornjem Avstrijskem trije delavci. Zgrudil se je oder, na katerem so delali, in vsi trije so padli v globočino. Dva sta bila takoj mrtva, eden je umrl pozneje.

(Devet ljudij utonilo) je v vasi Pembaf na Francoskem. Vozilo se je 13 oseb v mali ladji, ki se je pogreznila. 4 osebe so se mogle rešiti.

(To in ono.) Ruska carica je dobila tretjo hčer. — Pri občinskih volitvah v Rimu so katoliki pridobili 20 sedežev, liberalci jih imajo tudi 20. — Papeževoga odposlanca Talijanija na Dunaju je zadela kap. Sedaj se mu stanje zopet boljša. — Kakor poročajo turški listi, je bilo oni teden v Elasoni enega dne obešenih 16 grških roparjev. — V bolnišnici Rudolfsheim na Dunaju je navstal dne 1. t. m. po noči ogenj. Nesreča je tem hujska, ker so tri osebe zgubile življenje v plamenu. — Na Dunaju je umoril dne 4. t. m. iz Bavarskega došli K. Weber, star 19 let, 67 letno vdovo K. Preusendanz.

Raznoterosti.

(„Svoboda“ na Hrvaškem.) Kako dela mažarska vlada v Hrvači, kaže sledeči izgled. Národni zastopnik dr. Fr. Vrbanič je sklical dne 28. m. m. tri shode svojih volilcev v Hlebine, Sigetce in Petoranec, da bi jim podal račun o svojem delovanju. Povsod pa je poslala oblast orožniško asistenco ter mu zabranila shod.

(Požarov) je bilo l. 1898. v Avstriji 8189, ki so uničili 17.593 poslopij v skupni vrednosti 22,981.000 goldinarjev. Zavarovanih poslopij je bilo 13.032 za 16,086.000 gld. V 683 slučajih je povzročila zlobnost človeška požar, v 488 slučajih je blisk zažgal. V zadnjih 25. letih je pogorelo 345.839 poslopij v vrednosti 413,482.000 gld. Najmanj požarov je bilo leta 1879., namreč 4834.

(Spoštuj očeta in mater!) Na pokopališču v Debrečinu so postavili nedavno spominek, ki je svarilo vsakemu, kdor četrtje božje zapovedi ne spolnuje. Napis se glasi: Tu počivajo v Gospodu: Josip Moritz starejši, umrl je star 62 let. Lastni sin ga je ustrelil. Franc Josip Moritz ml., umrl je v ječi v starosti 27 let. Josipina Moritz starejša, umrla je 47 let stara, ustrelila jo je hči. Elizabeta Moritz; svoje življenje je končala stara 17 let. Sin, ki je ustrelil očeta, umrje v ječi; hči, ki je mater umorila, umrje po samomoru. Četrta zapoved božja še velja!

(Petrolej piti) so začeli siromaki v Parizu v toliki meri, da je to povzročilo pozornost zdravniških krogov. Ti čudni pivci trdijo, da jih ta pijača prijetno zgače v grlu, da jih razburja, a ne do divjosti, kakor žganje; drugo jutro pa jih glava

ne boli in tudi običajnega „mačka“ ni. Nekateri zdravniki pravijo, da ta pijača ne škodi „petrolistom“, ako jo uživajo zmerno, drugi pa so nasprotnega prepričanja. Vsekakor pa je to zelo značilno — znamenje časa!

(Časopis v ječi.) Kot posebnost se nanašnja izdajanje časnika, ki ima naslov „Star of Hope“ (zvezda upanja) in ki izhaja v newyorški državni kaznilnici Sing Sing. Časopis urejuje in izdaje nek kaznjeneec. Urednik mu je „številka 1500“, in drugi kaznjeneec „štev. 333“, ki je moral nekdanj časnikiški poročevalec biti, mu je sotrudnik. Časnik je ustanovil dosedanji paznik Sage. Ta je vse kaznjence v zavodu povabil k sodelovanju. Urednik št. 1500, ki je jedini žurnalist v Sing Sing, pozivlje v prvi številki sotrudnike, naj različno pišejo o dogodkih in se s polnim imenom podpišejo, ker na brezimne dopise se ne boče oziral. Veseli se nad tem, ko mu ne dela skrbi naklad tiska, in pa ker se ne boji tožb vsled razžaljenja časti. List ima listnico za odgovore na vprašanja, domača oznanila, oddelek za svetovne dogodke, in se tiska na 8. straneh. Poleg naslova je slika stolpa tega zavoda, v drugem kotu pa odprta celica.

(Najvišja hiša na svetu.) V New-Yorku v Ameriki se je dozidala hiša, ki je 119 m. visoka. Hiša je torej približno šestkrat tako visoka, kakor kaka štirinadstropna. Podstav za velikansko zgradbo se je zidal 17 metrov globoko v zemljo. V hiši se nahaja 950 prostorov, koji se večinoma uporabljajo kot prodajalnice in obrtniške delavnice. Vseh oseb, ki delajo v hiši, je okoli 7000, torej v enem samem poslopu več, kakor v celem Ptuj ali pa v celem Celju.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Ziljsko Bistrico in župnijsko Vrata ima svoj letni občni zbor v nedeljo dne 16. julija 1899. l., ob 4. uri popoldne, v gostilni pri Rihtiku v Zahomcu s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Sprejem in vpisovanje novih udov. 4. Volitev novega odbora in zastopnikov za glavno skupščino. 5. Razni govori in nasveti. 6. Zanimiva šaljiva igra: „Vaški skopuh.“ 7. Prosta zabava s petjem. — Vse zavedne Slovence in Slovenke vabi k obilni udeležbi
načelnikstvo.

Listnica upravnitva.

G. L. D. v T. Na Vaše naročilo se nam ni mogoče ozirati. Lista od slej naprej ne moremo več pošiljati na „puč“. Kdor želi „Mir“ prejemati, mora naročnino plačati naprej.

G. M. K. v V. Hvala lepa! Poslano smo vpisali, kakor ste želeli. Blagovolite skrbeti, da se naročnina vsako leto točno obnovi, in sicer o pravem času, da se dopošiljanje lista ne pretrga.

G. C. W. v B. Ne moremo! Imamo velike stroške, podpornikov pa skoro nič. Nekoliko let sém smo samo doplačevali, in sicer precejšnje svôte. Red napraviti smo morali, ako hočemo, da se koroškimi Slovincem list ohrani.

Gospodarske stvari.

Koliko krt koristi.

Očita se krtu, da s svojimi krtinami travnikom in vrtom škoduje, a ta tožba je le deloma opravičena, ker vsaka krtina uči, da je ondi krt ukončal več škodljivcev. Če bi bili ostali ti kvarljivi živi, spričevala bi v kratkem času osušena in posmojena trava, da so ti neopaženi podzemeljski kvarljivi rastline pokončali. Sicer pa krt tudi s tem deloma koristi, da zemljo prerahlja; po daleč razprostrtih podzemeljskih potih se namreč tla prezračijo in rast rastlin pospešuje. Z malim trudom in malimi troški dadó se krtine razgrestbi in tla poravnati. Kjer vidiš mnogo krtin, je to znamenje, da je ondi mnogo črvov, ogrcev, bramorjev in družih mrčesov, katere lovi požrešni krt, ki je koj po kosilu zopet lačen, a vjube temu toliko pošten, da raje pogine lakote, kakor pa da bi jedel korenine ali drugo rastlinsko hrano.

Ni dolgo tega, odkar so hoteli na Nemškem nekje dokazati, da krt nikdar ne je razstlinskih korenin, ampak da požré le neznansko množino mrčesov. To so naredili tako-le: Izkopali so jamo, veliko 5 metrov in 1 meter globoko. To jamo obili so ob straneh in na dnu dobro z deskami in ta obod je segal tudi 30 cm. nad zemljo. Jamo so napolnili potem zopet z izkopano zemljo ter jo z grmičevjem zasadili, in ko je to jelo rasti, razdelili so po prsti 140 ogrcev in veliko število glist; oboj iz desk je oviral, da se črvi niso mogli razleži. Ogreci in gliste zarile so se takoj v zemljo. Sedaj spustili so v to prst ujetega krtu, ki se je precej zaril in začel loviti. Čez 34 ur so zemljo natančno preiskali. Od 140 ogrcev našli so jih le še 17, in od glist jedno samo; vse druge je pozobal krt v tem kratkem času.

Sodi se, da pohrusta krt vsak dan toliko hroščev in črvov, kolikor sam tehta. Če ti je tedaj krt po zelenjadnih vrtilih nadležen s tem, da zemljo

prerahlja, rastlinam korenine izpodrije in votline napravi, je vendar dovolj pripomočkov, da ga preženeš iz vrta, a nikar ga ne pobijaj. V ta namen zasmrādi njegove podzemeljske rove s kako zoprno dišečo tvarino. Dobro služi v to premogova smola. Kjer opaziš na površji kak rov, napravi z ročajem od grabelj luknjo ter vlij skozi njo v rov nekako toliko smole, kolikor je držite dve orehovi lupini, ter pokrij luknjo zopet z zemljo, da se rov ne zabaše ter da se more smolni duh na obe strani razširjati. Smola je boljša kot petrolej, ker se ne razleze, petrolej pa preveč zemljo prešine. Hudi duh smole je krtu tako zoperen, da skuša prej ko prej svoja kopita pobrati ter iti drugam. Seveda je tudi trdovraten in treba ga je pogosto poditi iz jedne strani na drugo, predno se ga iznebiš. — Ne vem, kaj bi bilo z našimi travniki, polji in gozdi, ko bi se kedaj krtovim sovražnikom posrečilo, vse krte pokončati. Menim, da bi potem krte še kupovali ter je spuščali na opustošene travnike. — Zato prizanašajte krtu, ki je jedna najkoristnejših živalij in nikar ga ne obešajte na vislice v plačilo za mnoge dobrote, katere stori kmetovalcu!

Tržne cene v Celovcu

dne 6. julija.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	75	7	19
rž	4	90	6	12
ječmen	—	—	—	—
oves	2	58	3	22
hejda	4	34	5	42
turšica (sirk)	3	65	4	56
pšeno (kaša)	7	80	9	75
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	—	—	—
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 1 gld. 50 kr. do 1 gld. 80 kr., kisto 1 gld. 30 kr. do 1 gld. 70 kr., slama po 1 gld. 30 kr. do 1 gld. 70 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 70 kr. do 75 kr. kila maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 121 do 145 gld.

Današnja številka obsega šest strani.

C. in k. **tovarna za orgle**
dvorna
bratov
RIEGER
v Krnovem (Jägerndorf)
avstr. Šlezija
izdeluje izvrstne in cene
cerkvene orgle.

Častiti duhovščini in cenjenemu občinstvu dovoljujem si naznaniti, da sem v

Fröhlichgasse št. 20.

poleg gostilne „Pri Črncu“ („Zum Mohren“) v Celovcu

na novo otvoril

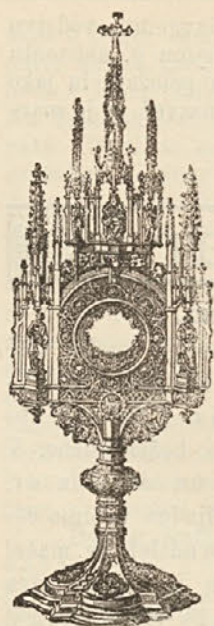
pasarsko in kovinsko delavnico.

Vsled dolgoletne izkušnje morem sam trdno in trepčno izdelovati vsakovrstne cerkvene, kakor tudi druge v mojo stroko spadajoče stvari. Tudi prevzamem pozlačenje v ognju, posebrovanje itd. Poprave se izgotove hitro in po ceni. Naročila od zunaj se točno izvrše.

Za prav mnoga naročila in cenjeni obisk prosim udani

Anton Baumgartner,

pasar in izdelovatelj kovinskih stvari.
Celovec, Fröhlichgasse št. 20.

Matija Planko

v Celovcu, Salmstrasse št. 6.

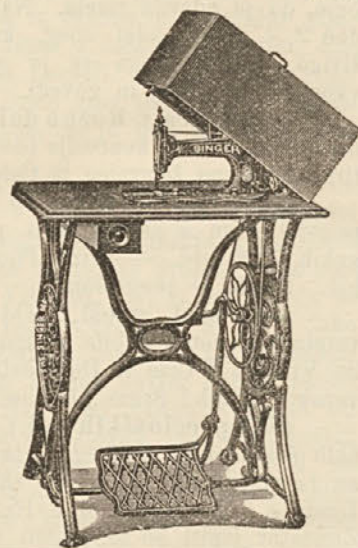
priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Pozor!

Priporoča se **vipavsko naravno vino za svete maše, rudeči eviček in tirolsko pristno vino.** Vino je močno in prav okusno. Cene primerne.

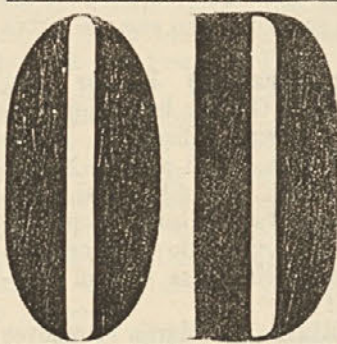
Spoštovanjem

Urh Rožič,

organist in trgovec z vinom v Pliberku.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

vseh nadomestkov za kavo ima zajamčeno

pristna Oelz-ova kava

odlično mesto. Zato se po svojih izjemno izvrstnih lastnostih hitro vpeljuje kot prijateljica res dobre kuhinje.

Samo pristna:

v rudečih zavojih z belimi trakovi.

Za porabo sadja. Za pridelovanje vina.

Stiskalnice za sadni mošt za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi tiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmoglost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II. Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznalna pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo.

